

La Psicologia Genètica de Jean Piaget. Recull d'estudis a cura de Miquel Siguán. Edicions de la Universitat de Barcelona

L'Anuari de Psicologia de la Universitat de Barcelona ha dedicat un número monogràfic a la Psicologia Genètica de Jean Piaget.

Molt ens complau disposar d'una sèrie de treballs sobre les aportacions teòriques i metodològiques del gran pensador i científic així com d'un seguit d'estudis inspirats en la Psicologia Genètica i realitzats per investigadors i professionals del nostre país.

El tema s'introdueix a partir de tres articles de caràcter històric.

Piaget i els seus orígens científics i filosòfics per Antonio Caparrós. L'autor fa una presentació dels corrents filosòfics, científics i psicològics que donaren lloc al sistema piagetian, alhora que posa de relleu la gran capacitat d'organització i d'estructuració de Piaget per endegar a partir d'ells l'acció investigadora.

Piaget a Catalunya de Miquel Siguán, palesa les relacions personals i científiques que s'establiren entre Piaget i Catalunya des del temps de la Mancomunitat fins a una època més recent, llevat del període de la guerra civil, i assenyalava la influència que ha tingut tant pel que fa a la preparació psicològica i científica de psicòlegs al nostre país com a la inspiració de recerques i línies de treball.

El treball de Cesar Coll i Christiane Gillieron, *Jean Piaget i l'escola de Ginebra: Itinerari i tendències actuals* constitueix un treball cronològic molt ben documentat i exhaustiu sobre els principals moments i etapes en l'obra de Piaget amb la finalitat de copsar millor les fites de cada moment: els orígens de la intel·ligència, la gènesi de les categories fonamentals del pensament, fins als plantejaments més recents, els quals queden

resumits seguint els autors en els punts següents: la lliscada progressiva que s'opera des d'una psicologia genètica cap a una psicologia del desenvolupament, des del subjecte epistèmic cap al subjecte psicològic individual, i finalment des d'una psicologia que aspira a ser independent de les situacions particulars cap a una psicologia que cerca les seves explicacions en la màxima diversificació possible de les situacions.

Segueixen dos treballs que aprofundeixen temes ja desenvolupats pel mateix Piaget, l'aspecte de la construcció de la funció simbòlica vinculada amb la comunicació, per Carme Triado i el de Mario Carretero seguint la preocupació actual de l'Escola de Ginebra per l'estudi d'estratègies.

Carme Triado en *Activitats sensorio-motrius i simbòliques i adquisició del llenguatge* estudia l'evolució de la comunicació des del període sensorio-motor fins a l'aparició de la funció simbòlica. Inicialment la comunicació entre el nen i l'adult és de caràcter gestual (període pre-lingüístic); progressivament apareix la comunicació verbal lligada a l'adquisició de la funció simbòlica. De tota manera, durant un llarg període el gest acompanyarà la paraula fins arribar a la plena hegemonia del llenguatge verbal.

Altres articles del recull presenten des de diferents perspectives el factor comú d'aprofundir sobre el paper del medi social en l'evolució psíquica del nen. Justament perquè Jean Piaget ha estat sovint criticat pel fet d'obviar aquest factor, ens sembla important que en un recull representatiu dels treballs fets dins la perspectiva piagetiana al nostre país, aquest tema aparegui amb un pes específic en els treballs presentats.

Fent-nos nostre el que diuen els autors del primer article que comentarem, diríem que: «Piaget no realitzà aquestes investigacions, però si avui les podem fer uns altres, és, bona part, gràcies a la seva obra».

Aquest text pertany al treball de J. Palacios i P. Braza sobre *Contextos del desenvolupament*.

lupament. *Un exemple: El judici moral.* Aquest estudi sobre les nocions de inhabilitat, robatori i justícia immanent en el nen, seguint les adquisicions successives descrites per Piaget, posen de manifest que segons l'origen social, els nens segueixen un ritme diferent en l'adquisició de la moral autònoma, trobant-se els nens de classe alta privilegiats en aquest sentit. La raó d'aquest desfament és explicada pels autors per les pràctiques educatives diferencials que es donen en les famílies. Per un costat verifiquen, seguint BECKER (1964) que en les classes socials més afavorides econòmicament i culturalment, hi ha més tendència a seguir una educació democràtica, i per altra banda demostren que aquest fet influeix en l'adquisició de la moral autònoma per part del nen.

Les pràctiques comunicatives distintes en la família segons l'origen de classe és també el punt de partença del treball de J.D. Ramírez-Garrido: *Influència de la socialització en el desenvolupament de la representació del món.* El treball parteix de la hipòtesi que en l'acte de definir i explicar els objectes més allunyats de l'experiència del nen és on té més pes la diferència de classes socials, la qual cosa es demostra en els cas dels conceptes «sol» i «estrella».

El treball de J.A. Delval i C. Carretero, *Un estudi pilot sobre la comprensió del concepte de país,* revisa un dels primers estudis d'en Piaget i d'en Jehoda i estudia el tema en els seus aspectes geogràfics, geogràfics-espacials i lògics. Els autors deixen de banda voluntàriament, com expliciten a les conclusions, altres aspectes de la noció de país (polítics, administratius, etc.) que segurament els portarien a posar de relleu la importància de la consciència nacional viscuda pel medi social que envolta el nen. Els resultats indicant que la noció de país no es dona fins els 10-11 anys són posats en relació amb com l'escola tracta el tema.

El treball de G. Sastre, M. Bassedes i R. Sellarés, *La teoria de Piaget i la investigació*

psicopedagògica representa un pas important quant a l'aprofundiment del paper del medi escolar en l'evolució cognitiva del nen. L'estudi descriu la gènesi de la representació gràfica demostrant que en el cas dels símbols gràfics aritmètics l'adquisició d'aquests no es generalitzadora a totes les situacions si es realitza per associació amb el llenguatge verbal. El treball conclueix amb la necessitat que l'escola fomenti la construcció de diferents codis gràfics no verbals per part del nen per menar-lo a descobrir la necessitat de sistemes de signes universals.

Esperem que la lectura d'aquest recull suggereixi la realització de molts altres estudis que permetin avançar no solament en els coneixements de l'evolució psíquica del nen sino també en l'adequació de l'ensenyament a les diferències que els individus plantegen en llur evolució.

Núria SILVESTRE i BENACH
Maria Rosa SOLÉ i PLANAS

Pelechano, V. y cols.

Intervención psicológica

Valencia, Alfaplus 1981, 456 págs.

Tras el fulgurante e indiscutible reinado del análisis comportamental de clara rai-gambre skinneriana, durante la década de los setenta los tecnólogos de la conducta frente a una demanda social que exigía soluciones eclécticas fundamentadas en enfoques multidisciplinarios, tuvieron que volver sobre sus pasos y valorar de manera concienzuda el camino recorrido.

De esta autovaloración surge un enfoque renovador, que no rupturista, anclado en el análisis funcional y en la terapia conductual